

คู่มือช่วยการปฏิบัติงาน
เรื่อง
คู่มือช่วยปฏิบัติงาน การใช้สูตร Excel เบื้องต้น
สำหรับใช้ในสำนักงาน

จัดทำโดย
พระมหาไพศาล วิสาโล เจ้าหน้าที่คณะพุทธศาสตร์
นักจัดการงานทั่วไปสำนักงานคณบดีคณะพุทธศาสตร์

การใช้สูตร Excel เบื้องต้น สำหรับใช้ในสำนักงาน

เกริ่นนำ

ในการปฏิบัติงานในสำนักงาน สำหรับเจ้าหน้าที่แล้ว การใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel ถือว่าเป็นโปรแกรมประยุกต์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีความง่ายต่อการเรียนรู้ และมักให้ผลลัพธ์ที่ดีต่องานคำนวณต่างๆ แต่อย่างไรก็ตาม การเป็นโปรแกรมใช้ทำฐานข้อมูลและช่วยด้านการคำนวณตัวเลข มีต้องมีสูตรคณิตศาสตร์ต่างๆ เพื่อใช้งานคู่กันกับโปรแกรม ผู้อบรม จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และจดจำสูตรเบื้องต้นก่อน ในคู่มือนี้ จะได้ทำทฤษฎีการใช้งานโปรแกรมประยุกต์การคำนวณ Microsoft Excel เบื้องต้น ด้วยสูตรที่ใช้งานบ่อยที่สุดของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

สูตรที่ 1 SUM : การหาผลรวม สูตรนี้เป็นสูตรเบื้องต้น สำหรับการหาผลบวก แทนที่จะหาทีละบรรทัด ก็สามารถใส่สูตรนี้บอกทีเดียวก็สามารถหาผลบวกได้

สูตรดังนี้ :

=SUM(number1, [number2], ...) ในวงเล็บคือ ช่วงเซลล์ที่ต้องการนำมารวมกัน

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3						ผลสูตร	จากสูตร	
4	14	18	25	14	71	142	=SUM(A4:E4)	
5								
5								

ตัวอย่าง =SUM(A4:E4) หมายความว่า นำผลรวมตั้งแต่ Column ที่ A4 จนถึง E4 มาบวกกันทั้งหมดที่ช่องใส่สูตร ในที่นี้ ใส่สูตร Sum ที่ช่อง F4

สูตรที่ 2 AVERAGE : การหาค่าเฉลี่ย การนำเอาข้อมูลทั้งหมด หาค่าเฉลี่ย ด้วย จำนวนของข้อมูล

สูตรดังนี้ :

=AVERAGE(number1, [number2], ...) ในวงเล็บคือ ช่วงเซลล์ที่ต้องการหาค่าเฉลี่ย

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
5								
6						ผลสูตร	จากสูตรค่าเฉลี่ย	
7	7	4	6	2	19	7.6	=AVERAGE(A7:E7)	
8								

ตัวอย่าง =AVERAGE(A7:E7)หมายความว่าข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ A7 จนถึง E7 มารวมกันแล้วหารออกมาเป็นค่าเฉลี่ย โดยในที่นี้ ใส่สูตรหาค่าเฉลี่ยที่ ช่องเซลล์ F7

สูตรที่ 3 MIN/MAX การหาค่าสูงสุด/ต่ำสุด ของช่วงของข้อมูลที่กำหนด

สูตรดังนี้ :

=MAX(number1, [number2], ...)

ในวงเล็บคือ ช่วงเซลล์ที่มีตัวเลขที่ต้องการหาค่าที่มากที่สุด

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
5								
8								
11								
12						ผลสูตร	จากสูตรค่าที่มากที่สุด	
13	20	18	44	39	21	44	=MAX(A13:E13)	
14								
15								

ตัวอย่าง =MAX(A13:E13) หมายความว่า ข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ A13 จนถึง E13 ที่มีค่าน้อยสุด Excel ก็จะคำนวณเลือก ค่าที่สูงที่สุดออกมา โดยในที่นี้ใส่สูตร ที่ ช่องเซล F13

สูตรดังนี้ :

=MIN(number1, [number2], ...)

ในวงเล็บคือ ช่วงเซลล์ที่มีตัวเลขที่ต้องการหาค่าน้อยที่สุด

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
5								
8								
9						ผลสูตร	จากสูตร ค่าน้อยที่สุด	
10	20	18	44	39	21	18	=MIN(A10:E10)	
11								

ตัวอย่าง =MIN(H9:L9) หมายความว่า ข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ H9 จนถึง L9 ที่มีค่าน้อยสุด Excel ก็จะสามารถเลือก ค่าที่ต่ำสุดออกมา โดยในที่นี้ใส่สูตรหาค่าน้อยที่สุดที่ ช่องเซล F10

สูตรที่ 4 COUNT : การนับจำนวนช่อง ที่มีตัวเลขอยู่

ข้อมูลในช่วงแถวหรือคอลัมน์ จะส่วนใหญ่จะมั่งตัวตัวอักษร หรือสัญลักษณ์อื่น ที่ไม่ใช่ตัวเลข ทั้งหมด ในกรณีที่มีข้อมูลเยอะอย่างมาก เป็นเรื่องยากที่จะนับจำนวนด้วยตาเปล่า จึงนึก count มาช่วยนับข้อมูลที่เป็นตัวเลข

สูตรดังนี้ :

=COUNT(value1, [value2], ...) ในวงเล็บคือช่วงเซลล์ที่ต้องการจะนับ

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2													
5													
8													
11													
14													
15													
16	133	2565	ไทย	พระพุทธศาสนา	บรรพชิต	5	7	1	1	1	7	=COUNT(B16:K16)	
17													
18													
19													

ตัวอย่าง =COUNT(A16:J16) ข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ A16 ถึง J16 มีข้อมูลที่เป็นตัวเลขทั้งหมดคือ

7

สูตรที่ 5 COUNTIF การหาผลการนับ แบบมีเงื่อนไข
 ในที่นี้จะใช้ นับเซลล์ที่มีหลายเกณฑ์ตามค่าข้อความ
 ข้อมูลตัวอย่าง

	A	B	C	D
1				
2		ชื่อ ฉายา/นามสกุล	ปี	สาขาวิชา
3		พระมหาประเสริฐ	4	บาลีสันสกฤต
4		พระสุพล	3	พระพุทธศาสนา
5		พระหะริน	4	วิปัสสนาภาวนา
6		พระครูใบฎีกาบัณฑิต	4	วิปัสสนาภาวนา
7		พระมหาขันทอง	4	พระพุทธศาสนา
8		พระมหาภูริณัฐ	4	บาลีสันสกฤต
9		พระจิริทีปต์	1	วิปัสสนาภาวนา
10		พระมหามหาวรุจน์	2	ปรัชญา
11		พระสมพร	3	พระพุทธศาสนา
12		พระมหาสำลี	1	บาลีสันสกฤต
13		พระBach Tra	1	พระพุทธศาสนา
14		พระมหาธีรวัฒน์	4	พระพุทธศาสนา
15		พระดรุษกร	1	ศาสนาและปรัชญา

การใช้ COUNTIF ในที่นี้จะใช้การนับค่า คือ ปีที่ 1 - ปีที่ 4 จากข้อมูลตัวอย่าง

จะได้สูตรดังนี้ :

= COUNTIF (range1, criteria1)

ในวงเล็บคือช่วงเซลล์ที่ต้องการจะนับ ได้แก่ ขอบเขตข้อมูล และ เงื่อนไข

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2		ชื่อ ฉายา/นามสกุล	ปี	สาขาวิชา			ผลสูตร	จากสูตร การนับแบบมีเงื่อนไข
3		พระมหาประเสริฐ	4	บาลีสันสกฤต		ปีที่ 1	6	=COUNTIF(C3:C26,"1")
4		พระสุพล	3	พระพุทธศาสนา		ปีที่ 2	1	=COUNTIF(C3:C26,"2")
5		พระหะริน	4	วิปัสสนาภาวนา		ปีที่ 3	8	=COUNTIF(C3:C26,"3")
6		พระครูใบฎีกาบัณฑิต	4	วิปัสสนาภาวนา		ปีที่ 4	9	=COUNTIF(C3:C26,"4")
7		พระมหาขันทอง	4	พระพุทธศาสนา				
8		พระมหาภูริณัฐ	4	บาลีสันสกฤต				
9		พระจิริทีปต์	1	วิปัสสนาภาวนา				

ตัวอย่าง =COUNTIF(C3:C26,"1") ข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ C3 ถึง C26 มีข้อมูลที่เป็นค่าตามเงื่อนไขในที่นี้ คือ 1 มีจำนวน 6 ตัว

สูตรที่ 6 VLOOKUP หรือ Vertical Lookup

ที่ใช้ในการค้นหาในรูปแบบเหมือนฐานข้อมูล เพราะข้อมูลที่เป็นลักษณะของข้อมูลเราปกติเรียงเป็นแนว Vertical (แนวตั้ง) อยู่แล้ว

=VLOOKUP (value, table_array, col_index, [range_lookup])

=VLOOKUP (ค่าที่ใช้หา, ช่วงข้อมูลของฐานข้อมูล, คอลัมน์ที่เท่าใด, รูปแบบการค้นหา)

จากตัวอย่างข้อมูล

	A	B	C	D
1				
2	ชื่อ ฉายา/นามสกุล	รหัส	สาขาวิชา	จากสูตร
3	พระมหาประเสริฐ	1	พระพุทธศาสนา	=VLOOKUP(\$B3,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
4	พระสุพล	4	วิปัสสนาภาวนา	=VLOOKUP(\$B4,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
5	พระหะริน	3	บาลีสันสกฤต	=VLOOKUP(\$B5,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
6	พระครูใบฎีกาบัณฑิต	3	บาลีสันสกฤต	=VLOOKUP(\$B6,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
7	พระมหาขันทอง	1	พระพุทธศาสนา	=VLOOKUP(\$B7,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
8	พระมหาภูริณัฐ	3	บาลีสันสกฤต	=VLOOKUP(\$B8,\$H\$2:\$I\$6,2,0)
9	พระจิริทีปต์	4	วิปัสสนาภาวนา	=VLOOKUP(\$B9,\$H\$2:\$I\$6,2,0)

ตัวอย่างตารางข้อมูล

F	G
ที่	สาขาวิชา
1	พระพุทธศาสนา
2	ศาสนาและปรัชญา
3	บาลีสันสกฤต
4	วิปัสสนาภาวนา

ตัวอย่าง =VLOOKUP(\$B3,\$H\$2:\$I\$6,2,0) ให้ค้นหา จาก ค่า B3 คือ 1 , ที่ตารางข้อมูลแบบอาเรย์ คือ H2:I6, ต้องการจับคู่ กับ คอลัมตาราง ในที่นี้ คือ 2 นำมาแสดง, การวนรอบหรือรูปแบบการค้นหาใส่ 0 ต้องการจับคู่ให้ตรง

ข้อมูลตั้งแต่ Column ที่ C3 ถึง C26 มีข้อมูลที่เป็นค่าตามเงื่อนไข ในที่นี้ คือ 1 มีจำนวน 6 ตัว

ยังมีสูตรที่จำเป็นต่อการใช้งานอีกมาก แต่เนื่องจากแต่ละสูตรต้องอาศัยเวลาต่อการเรียนรู้ และจดจำ พร้อมทั้งต้องใช้งานบ่อยๆ เพื่อให้เกิดทักษะ ดังนั้น ในเบื้องต้น จึงได้แสดงไว้ 6 สูตรก่อน เมื่อชำนาญแล้ว จะได้แสดงสูตรที่จำเป็นอื่นๆ ต่อไป

พระมหาไพศาล วิสาโล
เจ้าหน้าที่คณะพุทธศาสตร์
ผู้เรียบเรียง